

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglasti, poslane ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Socialisti in komunisti v Italiji.

Razkol, ki se je izvršil na kon-
gresu italijanske socialistične stran-
ke v Livornu, ni bil prvi. Imela je
že preje dva slična razkola tekom
svojega obstanka: enkrat so odšli
iz stranke reformisti z rajnikom Bis-
solattiem na čelu; drugič pa so bi-
li izločeni vsi framazoni. Z izstopom
reformistov je stranka občutila pre-
cej hud udarec, ker je bila takrat še
zelo šibka in ker so imeli reformisti
precej vpliva na organizirane mase.

Tudi reformisti so se takrat na-
dejali, da bodo z izstopom uničili so-
cialistično stranko, ampak zgodilo
se je ravno nasprotno. Socialistična
stranka se je kmalu potem zopet
ojačila in zacelila zadano rano, do-
čim bodo reformisti kmalu izginili s
površja. Le osebni vpliv posamez-
nih voditeljev je še ohranil ime. Iz-
stop framazonov pa je stranki še ce-
lo koristil.

V zadnjih letih pa je pristopilo
socialistični stranki vse polno nade-
budne mladine, katera je silila v
stranko bolj iz sebičnosti, nego iz
prepričanega socializma. Demogo-
štvo je bilo sredstvo vsakega v
stranko pristopivšega avrista. Vsled
tega je bilo takoj umevno, da stran-
ka pod pritiskom navodnih agitator-
jev ni mogla dalje obstajati ter
da je bil nov razkol neizogiben. Ta
novi razkol se je tudi izvršil na li-
vornskem kongresu. To pot je bil
razkol tembolj občutljiv za stranko,
ker so razkolniki, razen tega, da so
imeli veliko pomoč iz inozemstva,
še izvrstno izrabljali nezadovoljstvo
ljudstva, ki je nastalo vsled vojnih
dogodkov.

Ampak tudi novorazkolnikom ni
sreča bila mila, kot je bila reformis-
tom. Na livornskem kongresu so
sicer dobili častno število glasov:
nad 58 tisoč strankinih pristavev je
glasovalo za njih resolucijo in nad
98 tisoč za unitarce; nekaj nad 14 ti-
soč je pa glasovalo za reformiste.
Kakšen je bil nadaljnji razvoj vsake
posamezne stranke? Komunistična
stranka, ki se je porodila na razva-
linah razkola, in koje voditelji so tr-
dili, da je večina delavstva na njih
strani, se je — namesto da bi se ši-
rila, — skrčila za več tisoč članov,
tako, da so njeni zastopniki na kon-
gresu tretje internacionale morali
odkritosrčno povedati, da ne zasto-
pajo nad 25 tisoč članov. Nasprotno
pa je socialistična stranka dobila več
tisoč članov, večinoma takih, ki so
se preje izrekli za komunistično
stranko. Skoraj peti del italijanske ko-
munistične stranke tvorijo samo ju-

lijsko beneške pokrajine, ostale šti-
ri petine pa cela Italija. Iz tega je
jasno razviden ves položaj italijan-
ske komunistične stranke.

Kakšna so agitacijska sredstva,
ki jih uporablja italijanska komuni-
stična stranka? — Začetkoma smo
mislili, da bomo edini v boju proti
kapitalistični družbi v dosegu cilja,
ki nam je skupen, ali zmotili smo se!
Ni dneva, ni trenutka, da ne vidimo
v njih časopisju ali slišimo na njih
shodih v prvi vrsti le napade proti
socialistični stranki in njenim prista-
šem. Zasramovanje in obrekovanje
proti vsemu, kar je socialističnega,
je na dnevnem redu na vsakem sho-
du; napadi in zasramovanje proti
našim najpoštenjšim sodrugom
je njih vsakdanji kruh. In v tem
duhu vzgajajo svoje pristase. Mnogo
je takih sodrugov, ki se študi ta-
ko početje, in namesto, da bi se jih
prijelo za koristno delo, bodisi pri
strokovnih organizacijah ali pri dru-

gih delavskih korporacijah, se jih
odstrani od vsakega koristnega dela
in postanejo popolnoma nebržni.
Oni pa, ki jih je sebičnost in arivi-
zem nad vse in ideja pa deveta bri-
ga, sledijo slepo svojim voditeljem
čez drn in strn, samo da dosežejo
svoje zadoščenje. Je dovoli jasno in
umevno, da stranka, ki uporablja
enaka sredstva, ki se poslužuje ne-
resnice in terorizma v boju proti po-
litičnemu nasprotniku, ne more biti
resna in ne more imeti niti obstan-
ka, tem manj pa pridobiti zaupanje
pri delavskih masah.

Metode tega boja med socialisti
in komunisti so povsod enake. V
Italiji, kakor je iz tega poročila raz-
vidno, se razmere v delavskem po-
kretu hitro izboljšujejo. Socialistič-
no delavstvo zna ločiti resno od
demagogije, ker je že vajeno delav-
skega razrednega boja. Enako ka-
kor v Italiji se konsolidira tudi po-
vsod drugod razredni proletarijat kar
nam priča najlepšo bodočnost.

Ne obotavljajte se!

Kaj bo pa sedaj z občinskimi
svetom ljubljanskim? Ali je še po-
treba zavlačevati razpust občinske-
ga sveta?

Ljubljana kriči po ureditvi red-
nega poslovanja občinskega sveta,
toda kljub temu se zavlačuje izvoli-
tev župana odnosno razpust občin-
skega sveta in razpis novih volitev.
Neka tajna tiči za vsem tem ravna-
niem pokrajinske uprave, ki volil-
stva in prebivalstva ne more zado-
voljiti. Naša naloga sicer ni, da da-
mo nasvete pokrajinski upravi,
ker ta itak pozna našo zahtevo in
mora tudi vedeti, da je logično
opravičena tudi po veljavnem vo-
lilnem redu s prodorcom.

Zahtevamo razpust, ker ne ma-
ramo, da bi se kršil volilni red in
ker zahtevamo to razmere. Vemo, da
so na delu sile, ki bi razpust rade
preprečile, toda zavlačevanje doti-
nikov ne bo koristilo, marveč jim

bo le škodovalo, ker bo proti njih
klubovanju in terorju nastal še ve-
čji odpor.

Nam ne gre tukaj za župana, bo-
disi ta Peter ali Payel, gre nam pa
za načelo samoodločevanja občine
kar bi bilo ob teh razmerah silno
težko objektivno. Klubovanje na
eni strani, odpor na drugi strani je
tukaj, in se brez razpusta občinske-
ga sveta ne da odpraviti.

Prepričani smo, da čimdalje se
v politiki ne bo upoštevalo načelo
demokratizma, tem bolj se bližamo
še večji reakciji kakor jo imamo se-
daj. Za posledice bodo odgovorni
merodajni činitelji, ki se upirajo za-
hlevi ljudstva, ki bo pa tega z nji-
mi tudi obračunalo.

Bodite torej tako prijazni, storite
svojo dolžnost ter razpustite občins-
ki svet. Ne poslušajte tistih, ki di-
skreditirajo moralo v politiki!

Pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev.

Društvo zasebnega uradništva je
imelo v pondeljek zvečer shod v
»Mestnem domu« ljubljanskem, kjer
se je razpravljalo o pokojninskem
zavarovanju zasebnih nameščencev.

Pokojninsko zavarovanje je bilo
že v Avstriji nedostopno, dosti bolj-
še tudi ni v zmislu nove uredbe, ki

jo je izdalo ministrstvo za socialno
skrb v Beogradu. V društvu zaseb-
nega uradništva pa je nastal spor,
ker zahtevajo nameščenci bank in
zavarovalnice svoj lastni pokojninski
zavod, ki pa v zmislu uredbe ni do-
pušten. Zavarovalni in bančni na-
meščenci bi imeli v svojem zavodu

večje ugodnosti kakor pri splošnem
pokojninskem zavodu. Pri tej za-
hlevi podpirajo najbrže nameščence
banke in zavarovalnice, ker jih ho-
čejo s tem priklopiti nase in jih tako
prisiliti, da so mirni in tihi, kakor
sužnji. Seveda je dobrotljivost le
prazna ker, če so banke tako na-
klonjene svojim uslužbencem, jih
lahko tudi pri pokojninskem zavodu
višje zavarujejo.

Pa tudi s socialno-političnega
vidika je krivo, če bi se to zava-
rovanje cepilo. Zavarovanje je popol-
noma nezadostno, zavarovanje pa
potrebno za vse delovne sloje, ne
samo za zasebno uradništvo. Če to-
re hočemo priboriti zadostno zava-
rovanje za zasebno uradništvo in
tudi za vse druge delavstvo, se mo-
ramo vsi delovni sloji strniti v mo-
čne organizacije ter sporedno in
skupno izbojevati primerno zava-
rovanje za starost in onemoglost, to
je splošno socialno zavarovanje.
Uradniki sami ne bodo nič opravili,
oziral se ne bo njih nanje, če bodo
hlapčevali meščanskim strankam.
Pokojninsko zavarovanje je skupna
zadeva vseh delovnih slojev in pra-
vo zaslonbo v boju za to bodo tudi
zasebni uradniki dobili le v naših
strokovnih organizacijah.

Absolutno pa mora stati uradni-
štvo na stališču centralističnega
pokojninskega zavarovanja ter si
pogodbenim potom zagotoviti ugod-
nosti, ki jih nudijo banke in zava-
rovalnice svojim nameščencem. Če bi
banke te ugodnosti hotele odreči, bi
bil to dokaz, da tiči za dobrodel-
nostjo drugačen zajec.

Na shodu se je govorilo tudi o
Delavski zbornici. Na zadnji anketi
pri vladi so se postavili zasebni
uradniki na separatistično stališče
ter niso hoteli sporazuma z našimi
delavskimi zastopniki. Tudi to je
bilo napadno. Zakaj, če imajo ti
ljudje, ki so tudi le delavci, kje
skupne interese z delavci, potem jih
ima v Delavski zbornici. Moralo
bo pač priti do tega, da se bodo tu-
di zasebni uradniki zavedali, da so
le — mezdni delavci kakor mi.

Politične vesti.

+ Cepjenje v demokratijski stranki v
Sloveniji. Kakor »Jutro« samo priznava,
so se med pristaj JDS v Sloveniji pojavi-
le struje, ki groze stranko razkrojiti. Posebno
močno je nagnjenje pristavev JDS, da se
priključijo radikalni stranki. Politika mla-
dinov, kakor vse kaže, doživlja hud poraz
v lastnih vrstah JDS, tako da nekateri že
prerokujejo, da bo v Sloveniji pri prihod-
njih volitvah nastopila tudi radikalna stran-

tit vzvišenega, temveč mora najti
potrebne človeške stike s poslušalci.
Vpliv takih predavanj se neizmerno
poveča, ako pride do neprilicnega
razgovora, do vprašanj od strani po-
slušalcev, tekom katerih poizvemo,
kje je treba poasnil in katerim že-
liam naj zadostimo pri prihodnjem
nastopu.

S tem, gospodje kolegi, sem očr-
tal naše preventivne naloge. Nagla-
šal pa sem, da moramo izpolniti
tudi naše terapevtsko delo. Z novo
uredbo se krog zavarovancev iz-
redno pomnoži in v njega pridejo
novi sloji z višjimi zahtevami. Po-
udariati na je treba kaj, da bo sle-
herni našel isto zdravniško pomoč
in isto skrb od strani blagajne, kajti
socialno zavarovanje ne pozna no-
bena razločka stanju. V večjih me-
stih so bile razmere že sedaj reme-
dure potrebne; število zdravnikov
je bilo premajhno, čakalnice vsled
tega vedno polne in bolniki so iz-
gubljali mnogo časa. Ugodnejše so
razmere na deželi, kjer imajo bol-
niki bolniške blagajne na razpolago
istega zdravnika, kakor občinstvo
sploh. Izboljšati moramo torej pred
vsem razmere v mestih in v obliu-

ka, Bojni načrt radikalne stranke proti de-
mokratijski, se je obnesel... Menda bo
navsezadnje le res, da postane »Slov. Na-
rod« glasilo radikalne stranke. Gospodje
demokrati: Turki škilijo čez mejo!

+ Radikalna stranka bo imela 1. no-
vembra t. l. svojo veliko strankino konfe-
renco iz vse države v Beogradu.

+ Pomožni odbor za stradalce v Ru-
siji je preiskovalna komisija v Moskvi ob-
sodila na smrt, vendar pa je smrtna ob-
sodba še odložena, da se stvar še enkrat
preišče. Da bo vse jasno, je treba omeniti,
da je to tisti pomožni odbor, ki je povečini
bil sestavljen iz bivše ruske buržoazije in
o katerem je ljubljansko »Jutro« že s ta-
kim veseljem pozdravljalo obnem s pad-
cem sovjetske vlade kot novo rusko me-
ščansko vlado. Kakor vse kaže, je sovjets-
ki režim kljub lakotni bedi v Rusiji trd-
nejši kot bi si mislili, ker je sovjetska vla-
da začela z intenzivno gospodarsko reor-
ganizacijo dežele in je miroljubna napram
zunanjim sosedom.

Shodi!

Sodrug in sodružice iz Kamnice,
Brestrnice in Rospohe!

V nedeljo, ne 25. septembra t. l.
ob 9. uri vsi na shod, ki se bo vršil
v prostorih gostilne Wogrinc ali pa
v Šeragovi gostilni. Kje se bo shod
vršil, bo razvidno iz letakov.

Pridite vse, ki trojite pod današ-
njo reakcijo!

Govornik: poslanec sodrug Go-
loun.

Pobrežje. V nedeljo, dne 25. sep-
tembra t. l. ob 14. uri 30 minut se bo
vršil v prostorih gostilne Rojko ja-
ven ljudski shod.

Govornik bo poslanec sodrug Go-
loun.

Sodrug! sodružice! delavci! tr-
pni! Vsi na shod!

Javen ljudski shod se bo vršil v
nedeljo, dne 25. t. m. ob 14. uri v
Cvetkovcih pri Vel. Nedelji pri so-
drugu Jerneju Petku.

Na shodu bodo poročali sodrug
iz Maribora!

Udeležba dolžnost!

Dnevne vesti.

Zakaj naša valuta pada? Ne bo-
mo o tem govorili, marveč se poba-
vimo s čedno zadevo, ki se je rav-
nokat pretekle dni nekako sramež-
ljivo boječe in vsa v zadregi skrila
med zadnje inerate državotvornege
tiska. Ta čedna in čednostna zade-
vica nosi tudi ime in ji splošno pra-
vijo: vprašanje jadranskega ribolov-
va. Na brinskih otokih, med sveča-

Dr. Démetér Bleiweis-Trsteniški: O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja.

(Referat na zborovanju blaginjskih
zdravnikov Slovenije ob priliki III.
jugoslov. lekarskega skupa v Ljub-
ljani.)

(Dalje.)

Zadnja in ne manj važna pano-
ga prohibitivnih mer je poučevanje
ljudstva, so predavanja. Grofjahn
stavlja tri zahteve, da se izboljša in
dvigne ljudsko zdravje: 1. da vsak-
do v svojem življenju opazuje nauke
osebnege negovanja zdravja — or-
todietetike ali, kakor jo je Hufeland
imenoval, makrobiotike; 2. da našej
socialni okolici vzamemo vse one
pokoje, ki danes še provzročajo in
izvaja boleznij, slabš in izprijažo
človeški rod in 3. da razpolob v hi-
gienskem oziru tako nadziramo, da
neprečimo neprestano nastajajoče
telesno in duševno manj vrednih
oseb in da trajno zagotovimo šte-
vilčno zadosti velik naraščaj čvrstih
potomcev.

Brez vsega uvidimo, da sta prva
in tretja zahteva stvar poduka in

dobre volje posameznika, torej na-
loga higienske prosvete. Druga za-
hteva je brez velikih stvarnih žrtve
neizvedljiva, toda nikdo ne bo dvo-
mil in kdor bi dvomil, ta naj se le
spominja na razne vojne zakone in
naprave, da ostanejo brez razumne-
ga sodelovanja posameznikov tudi
najboljše uredbe le na papirju. To
razumno sodelovanje pa moremo le
doseči, ako začnejo najširši sloji na-
roda gvidevati pomen in vpliv raz-
nih varnostnih naprav.

Higienskega poučevanja naroda
torej ne moremo pogrčati, ako ho-
čemo dvigniti na vojni tako težko
oškodovano narodno zdravje. Ve-
liki pomen in vpliv ljudskih preda-
vanj leži na dlanj. Tudi v tem po-
gledu se moramo učiti od Nemcev,
ki jih v organizaciji pač ne prekaša
noben narod. Da zacelijo vojne rane
in dvignejo ljudsko zdravje ter z
njim delazmožnost in pridobitnost
svojega naroda, so po vojni ustano-
vili posebne deželne odbore za ljud-
sko poučevanje. Taki odbori obsto-
jajo dosedaj v Prusiji, na Bavar-
skem, Saksonskem, Virtemberskem,
Badenskem, v Turingiji, Anhaltu,
Lippe-Deimoldu, Oldenburgu, Wald-

ecku, Hamburgu in Lübecku. Vsi ti
deželni odbori pa so združeni v dr-
žavnem odseku za higiensko ljud-
sko poučevanje, ki ima svoj sedež v
Dresdenu. Tako v deželnih odborih
kakor v državnem odseku sodelu-
jejo v odlični meri predstavniki so-
cialnega zavarovanja v Nemčiji.

Tudi bolniška blagajna za Slove-
nijo bo priredila, taka predavanja,
tako v mestih, kakor v industrijskih
okoljih. In sicer predvsem za de-
lavstvo. Dostop bo pa seveda vsa-
komur prost. K sodelovanju bomo v
prvi vrsti povabili blaginjske, pa
tudi druge zdravnike, ker se bodo
predavanja honorirala prav tako,
kakor jih honorira ministrstvo na-
rodnega zdravja, odnosno zdrav-
stveni odsek. Glede teh predavanj
pa je naglašati, da morajo biti v re-
snici poljudna. Poljudnost ne pome-
nia morda, da naj bo vsebina preda-
vanja na nižjem nivoju. Ravno de-
lavstvo zahteva dobre in temeljite
razprave. Pač pa moramo temeljito
vsebinsko prednašati v priključni ob-
liki, ne smemo operirati z nerazum-
ljivimi formulami in tuji izrazi.
Zdravnik ne sme docirati ex cathedra,
se vsled svoje vede ne sme ču-

denih industrijskih okoljih. Vpeljati
bo treba paralelne ordinacije, tako
da bodo bolniki hitro prišli na vrsto.
Razven blaginjskih zdravnikov za
celokupno medicino bo treba vpe-
ljati specialiste, predvsem za malo
kirurgijo ker se s tem blaginji pri-
hranijo veliki stroški, ki jih sicer
povzroča zdravljenje po bolnišni-
cah. Ordinirati pa morajo po večjih
mestih tudi specialisti za kožne in
spolne bolezni, za otroške bolezni,
za ginekologijo in okulistiko. Sčas-
oma bo morda tudi kazalo, nastavit
zobnega zdravnika, saj na zobnega
tehniko, ki bo v lastni režiji napra-
vil potrebne proteze. V tem podro-
du moramo priti na stališče, ki ga
zavzemata bratski mesti Zagreb in
Sarajevo, kojih bolniški blaginji že
razpolagata z ambulatorijem. Pri
te priliki naj še naglašam, da se do-
sedanjim izkušnim blaginjskim
zdravnikom nikakor ni bati da bi se
s to izpopolnitvijo, z nameščenjem
večjega števila zdravnikov morda
zmanjšali njih dohodki. Krog zava-
roavncev bo po novi uredbi tako
velik, da bodo ti zdravniki še vedno
čezmerno zaposleni.

(Dalje prih.)

nimi poedinami in še svečanostni govori se je vprašanje opredelilo v štiri točke, ki se glasijo: 1. določitev medsebojnih pasov med Italijo in Jugoslavijo v Gornjem Jadranu; 2. svoboden ribolov za italijanske ribarje v Velikem in Malem Kvarneru in v vodovih med Krkom in Rabom; 3. svoboden ribolov za italijanske ribiče ob dalmatinski obali brez reciprocitete jugoslovanskim ribičem vzdolž zapadne obale v Italiji; 4. ureditev pomorske policije.

— Naši meščanski listi o tem niso mnogo pisali in skoro da niso izpustili še tistih pet vrstic, v katerih g. Krsteli, vodja naše komisije, pere tozadevna pogajanja, češ, saj »nudi tudi našemu ribarstvu pogodba dovolj izgledov«. Ampak to pranje g. Krstelja močno smrdi po zelo umazanem perilu, ker hoče biti vse, kar bi vlada imela podati ljudstvu v pošastno. Da ne bo preveč molka, bomo mu povedali, kaj piše ena zadnjih števil »Ere Nuove« iz Trsta.

Ta ve namreč povedati po razgovoru s predsednikom italijanske komisije, da je jugoslovanska delegacija italijansko naprosila, naj bi zadnja ne objavljala uspehov pogajanj, dokler bi ne bila belkrajška vlada o njih informirana, da ne bi časopisje pogajanj kompromitiralo! Torej slaba vest! Slaba vest pa izvirja iz slabih dejanj? Slabo dejanje pa je bilo že storjeno, ker pozneje je italijanska komisija zvedela, da je Belgrad pogojel, predno je prišlo do pogajanj na Brionih! Mi vidimo v tem kos našega nemoralnega gospodarstva, ker nam čudno molčanje vladnih grešnikov ne more dokazati, da bi bilo pisanje »Ere Nuove« neresnično.

— In tako moremo povedati, zakaj doživlja vsaka naša zunanja politična in gospodarska akcija le večne flake, moremo povedati med drugim odgovori, katere smo dali te dni. Še en odgovor na vprašanje, ki stoji na čelu pričujočega članka: Nesramni tajnopolični duh, ki ga goje »državotvorniki« krog, ki se hoi luči in zavrača sodelovanje javnosti pri državni upravi, korupcija, v senci zakotij je še en vzrok naše reve. Toda nai pomnilno grobokopi države, da so si tudi lastni grobokopi in da bodo tisti dan, ko končajo svoje opravilo, pogrebi za njimi poskrbeli, da ne bo premalo prsti in težkega kamna na njihovem grobu.

Demagoštvo ali laž? Današnji »Slovenec« poroča, da se je sodrug Divac v zakonodajnem odboru zavzel za stališče demokratov in diktaturo. Poročilo ne pove, zakaj je šlo v razpravi, zato sklepamo, da je to demagoška laž. Sodr. Divac pa bo pred pošteno javnostjo svoje stališče prav lahko zagovarjal. Ei, to je menda morala — katoliškega časopisa.

Zdravstveni pouk potem kina — predstava bo v kratkem začel zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani. Pouk na podlagi filmskih slik je namenjen predvsem delavskim slojem. Zato opozarjamo še danes vse delavstvo na te kine — predstave, kjer bodo zdravniki pojasnjevali slike. Imeli smo priliko si slike ogledati in lahko rečemo, da bo ta hvaljevredna zdravstvena akcija imela najpovolnejši uspeh.

Občinske volitve v Marenberku. Pri nedeljskih občinskih volitvah v Marenberku je odpadlo na stranko državnih nameščencev in uslužbencev v Marenberku 8 mandatov, na stranko samostojnih kmetov in fanetskih delavcev štiri mandati, na JSDS in Kmetstvo delavsko zvezo 3 mandati in na stranko obrtnikov in delavcev en mandat.

Zastopnik pokrajinskega namestnika g. predstnik dr. Vilko Baltić je z večeršnjim dnem nastopil daljši dopust.

Zopet: Prepovedani listi. Ministrstvo za notranje stvari je s sklepom od 10. t. m. prepovedalo v naši državi razpečevanje in razširjanje listov »Wiener Bilder« in »Deutsches Volksblatt«, ki izhajata na Dunaju, ker objavljata naši državi žaljive spise, ki so po našem tiskovnem zakonu kaznivili. — Ministrstvo za notranje stvari je s sklepom od 16. t. m. prepovedalo razpečevanje in razširjanje glasila ukrajinske socialno demokratične stranke »Vporod«, ki izhaja v Lvovu, ker piše proti interesem naše države.

Madžarske demonstracije v Murski Soboti. V ponedeljek so madžarsko misleči nacionalisti pred razmejitveno komisijo vprizorili demonstracijo proti Jugoslaviji. Nastopilo je na to jugoslovansko orožništvo in demonstrante razgnalo. Pri tem je bila ubita ena oseba, dve pa sta bili ranjeni.

»Uradni list« štev. 113. prinaša uredbu o davku na poslovni promet, pravilnik za izvrševanje te uredbe, ter uredbu o draginskih dokladah državnih prometnih naprav, ki so prevedeni na dinarske plače.

Krompir za mesto Ljubljana. Dne 21. t. m. se prične dovažati strankam krompir na dom, in sicer se bo dostavil 21. t. m. strankam na Poljanski cesti št. 1 do vključno 13, Vodnikovem trgu, Pred škofijo, Mestnem trgu, Pod trančo in Ciril Metodovi ulici. Strankam se bo dostavil krompir v vežo v vrečah. Krompir je plačati takoj pri prevzemu.

Ukinjeni vlaki Ljubljana - Vrhnika in Grobelno - Rogatec. S 30. septembrom t. l. se ukineta na lokalni železnici Ljubljana - Vrhnika nedeljski vlaki št. 2708 in 2707 z odhodom iz Vrhnike ob 20.30 odnosno iz Ljubljane 22.10. — Ravnotako se ukineta s 30. sept. t. l. na rogaški lok. železnici dnevna večerna vlaka št. 2905 in 2906 z odhodom iz Rogatca ob 19. uri, odnosno iz Grobelnega ob 21.10.

Na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani se prične redni pouk v sredo dne 21. septembra 1921.

Ministrstvo za trgovino in industrijo bo otvorilo s 1. oktobrom v Belgradu svoj gospodarski informacijski urad, ki bo imel nalogo obveščati naše in tuje trgovinske in industrijske kroge o gospodarskih razmerah v naši državi.

Nesreča v hrastinskem rudniku. Robert Stradar, kopač, je pri vžigani nabojev za razstreljevanje nevarno ponorečil. Vsled prezgodnje eksplozije naboj, je Stradar zadobil težke rane po obrazu.

Griza je v zadnjem času začela močno razsajati v Framu na Staliskem. Na teden v Framu in okolici umrje na grizi 3 do 5 oseb.

Trgovski potniki po vsej Jugoslaviji morajo dobiti dober zaslužek, če se oglašajo pismeno na Lustigovo založbo koledarjev, Osljek 1. 1087.

Iz stranke.

Zagorje. Vabimo na javen ljudski shod, ki ga priredi jugoslovanska socialna demokratična stranka v Zagorju dne 25. septembra t. l. ob 3. uri popoldan v Kinodvorani. Dnevni red: Rinski klerikalizem in sedanjí politični položaj. Vabimo na zborovanje vse sodruge in sodružice kakor tudi vse protiklerikalno prebivalstvo, da pokažemo, da v Zagorju ni prostora za demagoški rinski klerikalizem. — Skicatelj.

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se vrši jutri v četrti točno ob 8. zvečer v društv. prostorih na Aleksandrovi c. 5. Ker je seja zelo važna, se prosti polnoštevni udeležbe.

Godbeni odsek na pihala vodmatske podružnice »Svobode« vabi k prvini godbenim vajam, ki se bodo vršile dne 23. t. m. ob 8. zvečer, vse sodruge, ki so že primeroma izkušeni v teoriji kakor tudi na godala. Posebno se pozivljajo sodruzi iz okraja Vodmat, Moste, Trnovo, Vič, Glince in Šiška, ki so večji igranja na sledeča godala: klarinet, fligelhorn, basovski fligelhorn, bastuba v B, trobenta in godalni rog.

Brzjavlj.

VEČNE KONFERENCE.

LDU, Belgrad, 20. sept. Danes dopoldne, kakor tudi včeraj, so bile konference med finančnim ministrom in zastopniki trgovskih, bančnih, gospodarskih in industrijskih krogov iz Belgrada, Zagreba in Ljubljane. Na teh konferencah, ki so imele posvetovalen značaj in ki so bile danes dopoldne končane, so pretresali ukrepe, ki naj se store za dvigovanje dinarskega kurza. Sprejeli so se zelo važni sklepi, ki se bodo predložili ministrskemu svetu v odobrenje. Debate se je udeležilo zelo mnogo govornikov iz vseh krajev naše države.

STOJAN PROTIČ.

LDU, Belgrad, 20. sept. G. Stojan Protič se je sinoči vrnil iz Vojvodine, kjer je bil na informacijskem potovanju. V kratkem bo odšel v Kruševac, da se sestane s svojimi tamošnjimi prijatelji. Začetek njegove akcije se pričakuje začetkom oktobra, ko bo izšel njegov list »Radikal«. V dobro informiranih krogih se govori, da se bo g. Protič udeleževal parlamentarnih sei.

TURKI BODO ZBOROVALI.

LDU, Belgrad, 20. sept. Dne 6. oktobra bo v Sarajevu državna konferenca muslimanov. Takrat se bo uredilo vprašanje glede spora, ki je nastal v skupščini med zastopniki leve in desnice. Ta konferenca se v vseh političnih krogih pričakuje z velikim zanimanjem.

PRED PROGLASITVJO ZAPADNE MADŽARSKE REPUBLIKE.

LDU, Dunaj, 20. sept. Večerni listi prinašajo čim dalje bolj gotovo pojavljajočo vest, da se bo še danes proglasila samostalna zapadno-ogrska republika, kateri bi načelo-

val poslanec Friedrich. S tem načrtom je v zvezi povratek polkovnika Lechnerja v Subotiče. Število insurgentov je po rekrutaciji na Madžarskem naraslo na 20 do 30.000 mož. Po nekaterih vesteh sta poslanec Friedrich in Lingauer že proglasila zapadno-madžarsko republiko v Sopronju.

DEMONSTRACIJE NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 20. sept. Kakor poroča »Korrespondenz Herzog«, so pasantje pri današnji demonstraciji pred borzo pretepli več borznih spekulantov, 15 do 20 izmed njih je dobilo lahke poškodbe. Po 14. je bil zopet mir. Med demonstracijami se je na borzi nemoteno nadaljevalo poslovanje.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 20. sept. Kakor poročajo večerni listi, so začeli danes popoldne stavkati uslužbeni južne železnice, da bi dosegli izplačilo pomožne vsote po 4500 kron. Ob 13. se je razširila stavka tudi na vzhodni kolodvor. V železniškem ministru se vrše pogajanja z zaupniki nameščencev zaradi takojšnje vzpostavitve prometa. Kakor javlja »Neue Freie Presse«, je stavka omejena na uslužbence v delavnicah.

POOSTRITVE V IRSKEM SPORU.

LDU Dublin, 19. sept. Devalera je Lloyd Georgea snoči brzjavno zaprosil, naj mu sporoči, ali zahteva pismo od 17. t. m. ukloni vse ali povabilo k prosti konferenci brez prejšnjice, ako ne pride do sporazuma. V zadnjem slučaju bi se irski odposlanci udeležili konference, ki bi jo določil Lloyd George.

IZ RUSIJE.

LDU Moskva, 20. sept. Blizu Moskve pripravljajo letovišče, ki naj omogoča letalom, ki vrše promet z Západo Evropo, da pristajajo.

LDU Moskva, 20. sept. V Narskem morju se je na poti v Arhangelsk potopil parnik sibirske raziskovalne ekspedicije »Jenisej«, ki je zadel ob plavaljoč ledenik. Del posadke so rešili.

Kulturni vestnik.

Zanimiva umetniška prireditev bo v sredo 21. t. m. ob 20. v Mestnem domu, pri kateri bo nastopil pesnik Podbevšek s svojim poučnim govorom »Nihanje čudodelne uredi, Vladimir Premru pa bo recitali odločke iz svoje pesniške zbirke: »Grbavec s sciro«. Cene sedežev 12 K, stojščem 8 K. Vstopnice se bodo dobivale pol ure pred pričetkom pri večerni blagajni.

Prejeli smo sledeče knjige in revije: Jos. Kostanjevec: Krivice, Roman, Natisila Zvezna tiskarna v Mariboru. Založil pisatelj sam. — Univ. prof. dr. M. Slavič (izvedenec za Prekmurje pri mirovni konferenci v Parizu): Prekmurje, Zgodovinske, zemljepisne, gospodarske in kulturne črtice o Prekmurju, Izdala in založila »Slov. kršč. soc. zveza«. Cena K 20.—, po pošti K 2.— več. — Uredba o ureditvi osiguranja radnika za slučajev bolezni in nesreče. Tiskala »Državna štamparja v Belgradu«. — Štev. 8. »Socialnega preporodja«, službenega organa ministrstva za soc. politiko. — Izveštaj sreske bolesniške blagajne u Sarajevu za godine 1918, 1919, 1920.

Po svetu.

— Za tiste, ki se zanimajo za vremenoslovje. Po dolgi suši je predčerašnjem nad Londonom padlo toliko dežja, da takega ne pomnijo že 20 let. Deli mesta so popolnoma poplavljeni, podzemeljske železniške proge istotako. Tekom treh ur, računajo, je padlo v samo mesto nad 67 milijonov ton vode.

Za tiste, ki se zanimajo za zvezdoslovje. Prebivalstvo na premičnici Martu je že marsikakemu zemljanu povzročilo sive lase. To je, ne prebivalstvo samo na sebi, temveč vprašanje, da-li to prebivalstvo resnično živi ali ne. Priznati moramo, da

govorijo marsikateri razlogi za to, da je obstanek zemeljskim podobnih bitij na Mariu po današnjem stanju znanstvenega raziskovanja povsem mogoč, daš ne moremo kar tako verjeti takim dokazom, kakor je tisti, v Ameriki porojeni, ki pravi, da so opazovali na premičnici svetlobne pojave, ki utegnejo biti nam od mislečih bitij z druge zvezde poslana lučne brzjavke. Človeški duh stoji tukaj pred uganko, katero se je namenil razrešiti z vseni razpoložljivimi sredstvi. Neki milijonar v Ameriki je pred kratkim dal velikansko svoto denarja, da se zgradi daljnogled, ki bi nam Marta tako približal, da bi morali na vsak način opaziti na njem bitja, pa četudi bi bila prav majhna. Leta 1924, ko bo Mart v taki legi, da ga bodo mogli najpovoljeje opazovati, bo daljnogled, ki bo meril kakih 20 metrov v premeru dogotovljen. Tedaj bomo videli. Zvedeli bomo tudi, če vlada na daljnem planetu isto socialno nasprotstvo in borba za vsakdanji kruh med njegovim eventualnim prebivalstvom, kakor tu na zemlji. Če ne vlada, nam morda bodo Martjanci povedali, kako so prišli do svojega boljšega položaja.

— Manifestacije social. - demokratič. mislečih žen na Holandskem so se vršile v nedeljo v vseh holandskih mestih. Na programu shodov je bil tema: Za razorožitev, proti imperijalizmu.

— Angleški raziskovalec Shackleton se odpelje v soboto na novo potovanje proti južnemu tečaju. Njegov namen je, da preišče točno in po uspehih tega preiskovanja sestavi hidrografske zemljevid Južnega oceana ter naposled prodre do dežele Endorby.

— Židovski prevod »Božanske komedije«. Profesor Sabbadini je v Trstu odkril, da je bila Dantejeva »Divina Commedia« že prestavljena v hebrejščino in da je prvi del »Pekel« že izšel, v tem ko sta ostala dela še ostala v rokopisu.

Gospodarsivo.

— Koliko je živine v Jugoslaviji? Po zadnjem šteju imamo v Jugoslaviji 1 milijon 488.000 konj in mul, vrednih 11.664 milijonov kron; 5.496.000 glav goveje živine, vredne 21.984 milijonov kron; 4.849.000 svinj, vrednih 9698 milijonov kron; 2 milijona 448.000 ovac in koz, vrednih 489 milijonov kron. Celokupna vrednost vse živine znaša 46 milijard 278 milijonov 600 tisoč kron.

— Narodna banka SHS izkazuje dne 8. septembra: novčnice v prometu znašajo 4.287.234.145 dinarjev (+ 93.677.655), kovinska podlaga 433.749.747,24 dinarjev (- 6.072.732,78), posojila, ki jih je dala banka, 367.932.478,28 din. (+ 50.038.916,02). Številke v oklepajih pomenijo izpremembe od 1. do 8. septembra. Po tem izkazu vidimo, da se je število novčanic v prometu precej pomnožilo, a kovinska podlaga se je zmanjšala. — Tudi vzrok padanja naše valute!

— Nova steklarna. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo osnovanje nove tvornice za steklo v Belgradu.

— Lesene hiše na dunajskem sejmu so zbudile pozornost vseh obiskovalcev cele Evrope. Ministrstvo za socialno politiko je poslalo enega načelnika na Dunaj, da si ogleda vzorce teh hiš, ki so razstavljene na sejmu. In če so za naše razmere primerne in dobre bo zahtevala vlada od Avstrije, da nam pošlje večje število teh hiš kot vojno odškodnino.

— Avstrija dobila kreditno pomoč. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča, da je na Dunaj prisel prvi predjem na račun kreditne pomoči za Avstrijo. Predjem znaša en in pol milijona angleških funtov.

— Šele te dni so na Českoslovaškem odpravili tobačne izkaznice, ki so bile v rabi še izza svetovne vojne.

— Cena srebra v Avstriji je dosegla že precej veliko številko. Pred vojno je stal kg srebra 70 do 90 K, dočim velja danes kg 21.000 avstrijskih kron.

— Žetev Poljske. Ravatelj Delniškega društva za žitno trgovino, bivši državni podtajnik dr. Machnicki je po potovanju po Poljskem izjavil, da je letošnja žetev v Poljski izredno ugodna. Prehrana prebivalstva je letos popolnoma zagotovljena. Cene so sedaj: 7000—7200 poljskih mark za en meterski stot rži in 9000—9500 za isto količino pšenice.

— Če jim bo kazalo, pa bodo spet zvišali. Zveza angleških industrijcev namerava voditi tako politiko, da se bo kurz angleške funta znižal »v toliko«, da se omogoči trgovina z inostranstvom. Tu je zopet jasno pokazano, kaj je gonila sila kapitalističnega reda: dobiček, kšeft, v imenu tega dobička zvišanje, v imenu tega dobička znižanje, skrajni nered in neštobilost vsega življenja, kakor bi bilo vse stvarstvo le igra v rokah dobičarskega principa, brez drugega smisla in duše.

Dete (dečka)

da mlada uradnica vsled pomanjkanja proti manjši mesečni odškodnini v oskrbo, ali pa do smrti dobrotnika oziroma sploh v last. »Vanda na glavni pošti ležeče v Ljubljani«.

Iščem za svojo novo ustanovljeno mehanično strugarno dobro izvežbanega

strugarja

lesnih izdelkov. Prednost imajo s prakso v večjih podjetjih in ki se na stroje dobro razumejo. Ponudbe pod »Strugar« na upravništvo »Napreja«.

JUGOSL. POSLOVNI KOLEDAR

(III. letnik)
Izide začetkom oktobra. Trdo vezana knjiga ima za vsak dan 6X15 cm zapis. prostora. Cena s poštno K 30. Preprodajalec popust. Naroča se pri: »Založništvo Jugosl. pesl. kol., Ljubljana«, Breg 20.

Klobuke in slamnike

vseh vrst
se sprejemajo v snate in predelovanje pri
Brilly, Ljubljana,
Resljeva c. sta 22.

Inženerji,

stavbeni tehniki in risarji se iščejo.
Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov na
Stavbena družba d. d. Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Dva kleparska delavca

za samostojno delo se iščeta za takoj. Nameščenje je stalno pozimi in poleti pod dobriimi pogoji. Ponudbe naj se pošljejo pod »Limar VII 35« na Blocknerov zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska ulica 31.

Pozor! Pozor!

Kupujem stare obleke čevlje pohištvo itd.
Martin Drame,
Sv Jakoba nabrežje 29.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.